

1943

HET STERVEN DES MENSCHEN

door

Dr. JOH. VAN DER SPEK. 1)

Den 25sten Maart 1900 hield Hermann Nothnagel, de geniale arts, de laatste Deutsche klinicus, die het geheele gebied van de inwendige geneeskundige beheerscht heeft — zooals er van hem in het voorwoord van den vierden druk gezegd wordt —, zelf den 7den Juli 1905 gestorven, een voordracht „Über das Sterben“, later steeds zijn „beroemde“ voordracht genoemd. 2)

De thanatologie, de leer van het doodgaan, het sterven, naar zijn lichamelijken kant, en ook als psychologisch, zielkundig gegeven, dus als lijfsgebeuren en zielevaring, is niet iets, waarmee de geneeskundige bij zijn opleiding erg wordt lastig gevallen.

De handboeken over physiologie zeggen er niet zoo heel veel over.

De groei, de opgang, het op- en openbloeien, de evolutie naar alle zijden van het jonge leven tot volle rijpheid, wordt met meerdere of mindere uitvoerigheid behandeld, althans naar zijn physiologische zijde, want ook van de zielkunde van kind en jongen, puberteerende mensch, — voor de geestelijke en lichamelijke gezondheid van den mensch, ook als hij straks volwassen zal zijn, van zoo eminente beteekenis, — weet de doorslag-geneeskundige tot zijn schade, en zeker de huis-, de familiearts, tot zijn zeer groote schade, heelemaal niets af, of vrijwel niets af.

Tot zijn groote schade! Denk slechts aan de wel uitermate moeilijke differentieel diagnose tusschen beginnende schizofrenie en puberteitseigenaardigheden, om op mijn eigen terrein te blijven.

Straks zal, door haar opleiding, elke Fröbel-onderwijzeres daarvan meer afweten dan hij, de academisch gevormde vertrouwensman en raadgever in het gezin.

Hoe dit laatste ook zij, de evolutie wordt zeker veel breeder en dieper besproken en beschreven dan de involutie.

Deze, de neergang, het verval, zeker het afsterven wordt doorgaans met luttele woorden afgedaan. Dat is ten deele zeker hieruit

1) Een voordracht voor klinici.

2) Hugo Ribbert schreef over: Der Tod aus Altersschwäche. Bonn 1908. A. Hoche. Vom Sterben. Jena, 1919.

G. Perthes. Über den Tod. 1920.

E. Körschelt. Lebensdauer, Altern und Tod, Jena 1917.